

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

D I R E C T O R : C I R U E C O N O M U

Licențiat în drept din Paris, Procuror-General la Înalta Curte de Casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România 35 lei
6 luni 18 „
3 luni 9 „
Străinătate: 40 lei pe an, 20 6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI—5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 1698

Anunțăm că a apărut Tabla de materii pe 1906
și ea se va distribui numai acelor care vor trimite
costul ei de lei 5.

S U M A R

Problema responsabilității juridice a Statului și a comunelor cu privire la ultimele răscoale țărănești, de d-l N. I. Titulescu, *Bibliografie de d-l profesor I. Tanoviceanu.*

JURISPRUDENȚA :

Înalta Curte de Casație și Justiție, secțiuni-unite: *Henry Blumenfeld cu Căp. G. Pastia;*

Idem: *Rada C. Basno cu Ion Ene Dragomir ș. a.;*

Tribunalul Brăila s. II: *Constantin Ionescu cu B-ca Agricolă*
cu o Adnotație de d-l M. V. Mavrodin.

Individul față de Societate și Stat, de d-l Tiberiu Constant.

B I B L I O G R A F I E

Problema responsabilității juridice a Statului și a comunelor cu privire la ultimele răscoale țărănești

De d-l TITULESCU, laureat al Fac. de drept din Paris

Astfel este titlu unui studiu interesant și plin de actualitate, pe care l'am primit în zilele acestea de la d. N. I. Titulescu autorul studiului „Împărțeaua Moștenirilor” atât de apreciat în lumea noastră juridică.

D. Titulescu e un tânăr de valoare, care de sigur că perseverind în munca sa pe terenul juridic, pe care deja s'a distins, va ajunge cu timpul să devină o autoritate în cestiunile juridice, de oarece posedă multe cunoștințe și o judecată dreaptă.

În prezentul studiu, autorul, de și însuși este unul din proprietarii păgubiți, discutând cestiunea sub punctul de vedere juridic declară că Statul nu poate fi răspunzător civilmente față de proprietarii păgubiți. Dânsul arată că proprietarii, spre a reuși în acțiunea lor, ar trebui mai întâi să probeze, conform dreptului comun, că Statul e vinovat de o neglijență, și apoi să se admită teoria lui Laurent care asimilează pe Stat, ca un simplu particular în privința responsabilității civile.

D. Titulescu, combate însă această teorie, și

susține sistemul lui Laferrière, care astăzi domină în Franța, atât în doctrină cât și în jurisprudență.

În zadar a încercat la noi, d. Dim. Alexandresco, să susțină că teoria lui Laurent este singură admisibilă în țara noastră pe baza art. 4 din legea de responsabilitate ministerială din 2 Mai 1879, care dând drept Statului a cere Miniștrilor despăgubire, când din cauza lor Statul a fost condamnat la daune, ar fi recunoscut implicit responsabilitatea Statului față de particularul vătămat. Cu drept cuvânt d. Titulescu (pag. 26) răspunde, că aceasta nu rezolvă cestiunea discutată, de oarece este evident că și Statul dătoarește daune une ori, și, la acele cazuri, se referă art. 4 din legea de responsabilitate ministerială. Dar posibilitatea unei responsabilități a Statului către particularul vătămat, nu implică de loc că Statul ar fi dator să dea despăgubiri totdeauna, chiar când el face acte care sânt atribuite ale suveranității.

D. Titulescu observă, cu drept cuvânt, că această teorie e consacrată implicit de legea contenciosului administrativ.

Dacă Statul nu e responsabil, comunele însă, după d. Titulescu pot să fie declarate responsabile după legea poliției rurale, din 25 Mai 1868 modificată de legea din 1 Iunie 1896, care obligă pe toți sătenii să dea ajutor în potruva făcătorilor de rele, iar la caz de neurmărire îi pedepsește cu o amendă de 20 până la 100 lei în folosul păgubașului.

Acesta e în rezumat conținutul studiului d-lui Titulescu asupra responsabilității civile privitoare la ultimele răscoale țărănești, lucrare care pe lângă alte merite, are și pe acela că, departe de a fi o pledare *pro domo sua*, este o cercetare științifică a adevărului contra propriului interes al cercetătorului.

Acest lucru face onoarea autorului.

I. Tanoviceanu

JURISPRUDENȚĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Secțiuni-Unite

Audiența de la 29 Martie 1907

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Henry Blumenfeld cu Căpitan G. Pastia

Recurs. — Materia comercială. — Nealăturarea pe lângă recurs a copiei hotărârei în contra căreia se recurge. — Validitatea recursului. — (Art. 43 din legea Curței de Casație).

De și după art. 43 din legea Curței de Casație, cererea în casație urmează să fie însoțită de copia hotărârei în contra căreia se face recurs, însă în afacerile comerciale în care hotărârea s'a pronunțat contradictoriu și prin urmare nu e comunicabilă, alăturarea ei pe lângă recurs nu poate fi cerută, fie din punctul de vedere că partea recurentă nu ar putea să o aibă la îndemână, fie că termenul de recurs în materie comercială fiind prea scurt, de multe ori hotărârile nu pot fi redactate în acel termen.

Deciziunea No. 3/907. — Respins incidentul ridicat de partea pârâtă de inadmisibilitatea recursului făcut de Henry Blumenfeld contra cărții de judecată a Judecătoriei Ocol. I București No. 332/906, dată în proces cu căpitan G. Pastia.

Curtea,

Ascultând pe d. avocat V. Duculescu, asupra incidentului de neadmisibilitate a recursului.

D. avocat I. Cezărescu, pentru recurent în combateri.

Deliberând,

Asupra incidentului de inadmisibilitate a recursului ridicat de partea pârâtă, pe motiv că recurentul nu a alăturat pe lângă petiția de recurs și cartea de judecată dată în materie comercială supusă recursului;

Văzând art. 43 din legea Curței de Casație;

Considerând că deși după dispozițiunile citatului articol cererea în casație urmează a fi însoțită de copia hotărârei în contra căreia se face recurs, în speță însă, fiind vorba de o afacere comercială în care sentința a fost pronunțată contradictoriu, în asemenea caz hotărârea nefiind comunicabilă, alăturarea ei pe lângă petiția de recurs nu poate fi cerută, întru cât partea recurentă nu are la îndemână copia hotărârei spre a o putea alătura;

Considerând de asemenea că, legea comercială prevăzând un termen de recurs mult mai scurt ca în materie civilă, termen în care de multe ori nu se pot redacta nici hotărârile, partea ce voeste a recurge, se găsește în imposibilitate de a-și putea procura copia după hotărâre;

Că prin urmare, din toate aceste puncte de vedere incidentul are a fi respins.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

Audiența de la 29 Martie 1907

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Rada G. Basno cu Ion Ene Dragomir ș. a.

Pământ rural. — Dacă femeile au dreptul de a cumpăra pământ rural. — (Art. 1 și 4 din legea rurală de la 1864, art. 1 din legea interpretativă din 1879)

Atât din legea rurală de la 1864 și cea interpretativă de la 1879, cât și din dispozițiunile legii din 1889 cu modificările ei posterioare, privitoare la înstreinarea bunurilor Statului, rezultă că pot cumpăra pământuri date în conformitate

cu legea rurală, numai sătenii cultivatori; iar prin cuvintele de «sătean cultivator», nu se poate înțelege de cât săteni bărbați, cari singuri sunt cultivatori de pământ în înțelesul propriu al acestor cuvinte.

Prin urmare, femeile ne-având, și ne-putând avea, prin firea lucrului, meseria unică de plugar, ele nu pot cumpăra pământuri rurale.

Deciziunea No. 4/907. — Respins recursul făcut de Rada G. Basno, contra sentinței tribunalului Râmnicul-Sărat No. 4/904, dată în proces cu Ion Ene Dragomir ș. a.

Curtea,

Ascultând pe d-nii avocați Gesticone și Poni în desvoltarea motivului trimis în judecata Secțiunilor-Unite.

Deliberând,

Asupra mijlocului de casare invocat:

«Violarea art. 1 și 4 ale legii pentru regularea proprietății rurale din 64 și art. 1 al legii interpretative din 79;

«Conform art. 1 și 4 ale legii din 64, femeile sătence nu au fost excluse de la dreptul de a dobândi pământ ci numai i s'a mărginit acest drept la pământul de casă, iar prin art. 1 al legii din 79 se recunoaște celor care nu au fost împrietărit la 64, să cumpere pământuri de ale foștilor clăcași. Ori, eu nu am făcut de cât să cumpăr un loc pe care mi-am făcut casă, nimic mai mult. În asemenea condițiuni actul meu e perfect valabil și tribunalul anulându-l, a violat mai sus vorbitele texte de legi».

Având în vedere sentința supusă recursului din care rezultă că Ene Dragomir Feraru autorul pârâților, cu actul autentificat și transcris la Trib. Râmnicu-Sărat sub No. 440/1890 vinde către Rada G. Basno, autorizată de soț, un pogon pământ cu o casă și un coșar situate pe el, pământ dat vânzătorului în puterea legii rurale din 1864;

Că, pârâții de azi în calitate de fii și moștenitori ai vânzătorului, au intentat acțiune în anularea acestei vânzări, acțiune care a fost admisă atât de judele de ocol cât și de tribunal;

Că ast-fel fiind faptele, cestiunea dedusă în judecata secțiunilor-unite, este aceea de a se ști dacă femeile pot cumpăra pământ dat conform legii rurale;

Văzând dispozițiunile legii rurale din 1864, acelea ale legii interpretative din 1879, cum și acelea ale legii din 1889 cu modificările ei posterioare, privitoare la înstreinarea bunurilor statului;

Considerând că din toate aceste dispozițiuni reese că legiuitorul prin legea rurală de la 1864 a declarat pe săteni proprietari pe locurile pe care le stăpâneau și într-o anume proporțiune;

Că prin «săteni» legea n'a înțeles de cât pe acei români, locuitori la sate, care aveau de profesiune numai plugăritul și care erau clăcași, adică pe acei care cultivau pământul pe moși ce nu le aparțineau și care erau supuși clăcii, reglementată prin legiuirea Caragea și regulamentul organic (art. 1, 4, 5. legea rurală);

Că între acești clăcași nu puteau figura de cât bărbați, femeile neavând și neputând avea prin firea lucrului meseria unică de plugar;

Că în ce privește femeile, legea rurală nu s'a ocupat de cât de acelea care ocupau, în momentul promulgării legii loc de casă și acestora le recunoaște dreptul de proprietate asupra locului de casă, cum recunoaște și celor ce n'au făcut clacă, fie pentru că erau «nevolnici», fie că aveau alte meserii principale de cât plugăritul și erau numai tolerați pe moșiile altora;

Că numai minorilor, fii ai unui clăcaș decedat la epoca promulgării acestei legi, li se recunoaște dreptul de proprietate sub condițiunea dacă mama lor, văduva clăcașului, s'ar oferi a plăti despăgubirea legală (art. 4 și 5 legea rurală);

Că acest drept de proprietate, recunoscut fostului clăcas, a fost scos de lege din dreptul comun, în cât privește înstreinarea proprietății prin acte de dispozițiune, de oare-ce prin art. 7 legea rurală, noii proprietari nu pot nici vinde nici ipoteca, nu pot înstreina prin testament sau ori-ce alte acte între vii, pământul ce li s'a recunoscut, de cât între anumite persoane;

Că această știrbire a dreptului de proprietate s'a stabilit mai clar în urmă prin legea interpretativă de la 1879;

Că în toate dispozițiunile legilor sus citate, prin cuvântul «sătean cultivator» nu se poate înțelege alt de cât că e vorba numai de săteni bărbați care singuri sunt cultivatori de pământ în înțelesul propriu al acestor cuvinte, principii pus de legea de la 1864;

Că acest principiu a fost respectat și de legiunile desvoltatoare a acelei legi, cum e legea de la 7 Aprilie 1889 cu modificările ei ulterioare, de oare-ce în toate aceste legi este vorba numai de săteni cultivatori de pământ;

Că ast-fel fiind, recursul este nefondat și ca atare cată a fi respins

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

N.B. În acest sens mai este și deciziunea No. 5, Secțiunii Unite din 29 Martie dată în procesul dintre Oprina C. Dinceanu cu Neculae P. Vârzan.

(N. R.)

TRIBUNALUL BRĂILA Secția II-a

Audiența de la 2 Aprilie 1907

Președenția D-ni A. ALEXANDRESCU, Președinte

Jurnal No. 1510

Profesiunea de avocat. — Incompatibilitate cu funcția de medic de spital comunal. — Dacă această incompatibilitate poate fi invocată la Tribunal, pentru a înlătura din instanță pe avocat. — Soluție afirmativă. — Art. 12 al. ultim din legea avocaților.

Pe baza principiului că toate jurisdicțiunile sunt competente a hotări asupra incidentelor ce se produc înaintea lor, un Tribunal de județ este competent a se pronunța asupra incidentului prin care se cere înlăturarea unui avocat din instanță, pe motiv că ar fi incompatibilitate între profesia de avocat și funcția de medic secundar la un spital comunal ce ocupă acel avocat.

S'a prezentat oponentul Constantin Ionescu, asistat de d. avocat Cartian și Banca Agricolă prin d-nul avocat C. Palade.

D. Cartian, ridică incidentul că d. Palade nu mai are dreptul să facă oficiul de avocat după noua lege a avocaților, d-sa fiind doctor la spitalul comunal și deci găsindu-se într'un cas de incompatibilitate.

D. C. Palade, răspunde că Trib. este incompetent a statua asupra acestei chestii, care revine consiliului de disciplină și Curței de apel.

Tribunalul,

Asupra incidentului ridicat de d. avocat Cartian:

Având în vedere concluziile luate de părți;

Văzând și dispozițiunile art. 3 al. c. și art. 12 ult. al. din legea pentru organizarea corpului de avocați, promulgată la 10 Martie 1907;

Considerând că în principii toate jurisdicțiunile sunt competente a hotărâ asupra incidentelor ce se produc înaintea lor;

Că incidentul privitor la dreptul de a exercita profesiunea de avocat interesând ordinea publică, ca însuși dreptul de a sta sau de a reprezenta în justiție, se poate ridica ori-când, înaintea ori căreia instanțe, de părțile interesate și chiar din oficiu;

Că într-un cât nici un text de lege anume nu ridică

tribunalelor ordinare dreptul de a statua asupra unui asemenea incident și nici nu atribue în mod exclusiv și special, dreptul acesta, vr'unei instanțe sau autorității anume, este evident că ori-ce instanță judecătorească este chemată să împedice de a exercita profesiunea de avocat pe cel ce legea îi oprește pentru un motiv anume prevăzut într'ansa, atunci când i se cere sau se aduce la cunoștință împedirea, cu ocaziunea unui proces, sau unei afaceri ce este de resortul ei, fără a putea statua de sigur pe cale generală sau regulamentară;

Că obiecțiunea ce face d-l Palade, cum că numai consiliul de disciplină este în drept a statua asupra dreptului cuiva de a exercita profesiunea de avocat, este neîntemeiată, într-un cât consiliul de disciplină constituie o instanță specială, creată de o anume lege, cu atribuțiuni restrânse, determinate anume de legea corpului, atribuțiune mai mult de ordin administrativ și disciplinar, privitoare la interesele și onoarea Corpului nu și la însuși dreptul de a fi avocat. lucru pe care-l definește și-l regulează numai legea de organizație și pe care nu l-ar putea nici-odată crea un simplu regulament sau o simplă dispozițiune luată de Consiliul de disciplină;

Că dacă în atribuțiunea consiliului de disciplină este dat dreptul de a înscrie pe cine-va în tabloul de avocați, prin aceasta n'a înțeles legiuitorul să-i dea și dreptul de a statua singur asupra dreptului de a profesa, într-un cât este știut că dreptul de a figura în tabloul de avocați nu dă numai de cât și dreptul de a profesa, unul constituind un titlu, iar cel de al doilea însuși exercițiul dreptului;

Că cestiunea de a se ști dacă un avocat a pierdut dreptul de a mai profesa constituind o cestiune de interpretare a legii, intră fără îndoială în atribuțiunile instanțelor judecătorești ordinare pe cât timp legea n'a hotărât alt-fel;

Că de altminteri, însăși legea recunoaște acest lucru, căci din cuprinsul art. 12 ult. al., care se ocupă de avocații deja înscriși în tablou dar care se găsesc la un moment dat într'un caz de incompatibilitate, cum este în cazul de față, reese evident că dreptul de a profesa se suspendă de drept fără ca avocatul să poată fi șters din tablou, dacă continuă a se supune la contribuțiunile prevăzute de lege;

Că așa fiind, o intervenire a consiliului de disciplină pe cale administrativă sau disciplinară devine inutilă, o asemenea intervenire, neputând ridica tribunalului dreptul de a interpreta legea și de a declara suspendat exercițiul profesiunii unui avocat a cărui incompatibilitate este netăgăduită;

Considerând că însuși d-l Palade a recunoscut că se găsește funcționând ca medic secundar la spitalul comunal din Brăila;

Că această funcțiune intrând în acelea prevăzute la art. 3 al. c. din legea avocaților și anume între funcțiunile la un așezământ public, d-l avocat C. Palade a pierdut, din această cauză, dreptul de a mai exercita profesiunea de avocat;

Având în vedere cererea ce se face de oponentul C. Ionescu, de a se amâna judecarea opoziției sale;

Pentru aceste motive, Tribunalul, admite incidentul ridicat de d-l avocat N. Cartian și amână judecarea opoziției făcută de C. Ionescu, pentru ziua de 11 Maiu a. c. pentru când se va cita din nou Banca Agricolă.

(ss) Alexandrescu, Stoicescu

Grefier (s) Stamati

Adnotațiune.—Noua lege a avocaților prevede pentru exercițiul profesiunii de avocat în art. 1 condițiunile de înscriere: Naționalitatea, vrâsta și titluri. În art. 8 prevede incapacitățile: Condemnațiuni infamante.

În art. 3 incompatibilități cu profesia de avo-

cat a comercianților (dacă aș comerciul ca profesiune principală) și a funcționarilor statului său a așezămintelor publice.

a) Se naște întrebarea: Se poate înaintea unei instanțe oare care ridică vre un incident relativ la aceste condițiuni ale exercițiului profesiei avocatului? sau asupra lor n'aș cădere de a se pronunța de cât Consiliul de disciplină și Curtea în apel?

Suntem de părere că numai *incapacitățile* pot fi ridicate ca excepțiuni înaintea orî cărei instanțe și aceasta pentru motivul că acea instanță nu va avea să judece faptul *in sine de delict*, ci nu mai va inspecta hotărârea definitivă condamnatoare a avocatului.

Astfel avocatul X, condamnat pentru furt, va fi împedat de instanță de a pleda când se va înfățișa sentința condamnatoare definitivă, chiar dacă Consiliul nu a luat nici o măsură sau ignoră condamnarea, dar acea instanță nu va aprecia dacă faptul comis al avocatului constituie sau nu un furt, ci având sentința de condamnare a unei instanțe speciale (penale) care a calificat faptul, ea va aplica numai interdicția avocatului de a pleda.

Cu totul altfel este însă chestiunea cu condițiunile de înscriere sau de compatibilitate. Iată o instanță în fața căreia se ridică incidentul că avocatul adversar, deși înscris reglementar și cu cartea de avocat la buzunar, nu este Român și deci nu poate asista sau reprezenta pe X în justiție. Va putea acea instanță să tranșeze chestia naționalității avocatului pe această cale incidentală judecând în fond chestiunea drepturilor sale?

b) Și să se noteze că această instanță poate fi de la judecătoria comună până la Curtea de casație. Dacă este adevărat principiul că «orî ce jurisdicțiune își păstrează libertatea de a se pronunța asupra tuturor incidentelor», atunci neîndoios că da; și atunci, fiindcă alături de justiția civilă avem pe cea militară, consiliul de reformă compus din militari ar avea să judece incidentul calității de Român a avocatului care ar asista pe prevenitul militar. Și de sigur, după părerea acestor autori, bietul avocat îndepărtat din instanță va trebui să apeleze la.... Consiliul de revizie, ca să respecte filiera jurisdicției.

Tot astfel avocatul pledând la Consiliile de recensământ și îndepărtat, va trebui să apeleze la.... nu știu unde, și cel căruia un asemenea incident i-se va ridica pentru prima oară în casație, va pierde dreptul de avocat fără consolarea că l'a pierdut în cursul a două grade de jurisdicție.

Iată ce sacrificii cere o plenitudine de jurisdicțiune rău înțeleasă.

Astfel contestăm că pe cale incidentală instanțele ar fi competente *ratione materiae* să judece chesiunea înscrierilor sau compatibilităților profesiei de avocat.

c) S'a remarcat deja că cu totul alta este pozițiunea când e vorba de o incapacitate, acolo instanța tranșează incidentul fără să intre în discuția materiei de fond a incidentului.

Tot astfel se poate întâmpla cazul cu un avocat care contestat la listele electorale a pierdut definitiv calitatea de cetățean român,— când ar continua totuși să profeseze avocatura i-se va putea ridica de sigur incidentul că nu e român.

Justiția nu va judeca atunci dacă este sau nu este în fond român, ci dacă sentința care-l declară strein a rămas definitivă.

d) După aceeași teorie a plenitudinii de jurisdicție orice instanță din țară va putea să-și dea avizul (contrar ministrului de instrucție) dacă diploma avocatului X obținută în străinătate e de la o facultate recunoscută sau nu, dacă legalmente ministerul său consiliul profesoral a echivalat acea diplomă, dacă avocatul are sau nu are clasele liceale așa cum cer condițiunile de înscriere de sub art. 1 din legea avocaților.

e) La aceleași consecințe ajungem cu alte exemple luate din domeniul incompatibilităților. Ast-fel profesiei de avocat este incompatibilă cu aceea de comerciant, când comerciul îl face ca principală ocupație.

Avocatul contra căruia se ridică un astfel de incident de sigur va avea dreptul să dovedească cu dovezi de fapt că exercită comerciul cu totul accesoriu și deci poate fi și avocat. Dacă un asemenea incident i se va ridica avocatului întâia oară la Casație, iată Casația forțată prin dreptul apărării să deschidă în fața sa o dovadă de fapt, acte și martori, pentru a putea tranșa incidentul pe care i-l atribue... plenitudinea de jurisdicție, ceea-ce ar fi absurd.

Aceste consecințe sunt imposibile și de sigur ele invederează că soluțiunea nu poate fi găsită de cât în deferirea acestor chestiuni referitoare la înscriere și incompatibilitate, instanței speciale create prin legea corpului de avocați, Consiliul și Curtea.

f) Dar să ne întrebăm: care e valoarea unor hotărâri date pe asemenea cale incidentală?

De sigur tot cu plenitudinea de jurisdicție va trebui să zicem că același incident nefiind tranșat de cât pentru acea instanță, va putea fi tranșat și de altele sau chiar de aceeași instanță într'un alt proces sau de un alt complex și poate în alt mod, căci plenitudinea de jurisdicție și independența instanței s'ar opune ca să fie lucru

judecat incidentul tranșat într'un fel de altă instanță.

Și nici nu vedem rațiunea pentru care un asemenea incident referitor la un avocat, tranșat prin luminile unui ajutor de judecător de pace și în apel la Tribunal, ar fi un drept câștigat la lucru judecat pentru alt Tribunal, sau pentru Curțile unde în urmă ar mai pleda avocatul și unde un alt adversar i-ar ridica același incident.

De aceea, ne unim aci în totul cu părerea jurnalului că în tot cazul soluțiunile date de o instanță incidentelor n'au nici o valoare pentru altă instanță. Dar atunci, rămâne să ne întrebăm: oare interesul public n'ar avea nimic de suferit, dacă validitatea actelor mele de avocat făcute în numele publicului justițiabil ar depinde după moment, după instanță sau după complexul care judecă veșnic asupra aceluiași incident, care nici odată pe această cale incidentală nu devine un drept stabilit fix?

Plenitudinea de jurisdicție atrage ast-fel după sine un adevărat pericol pentru public cu acest incident menit să renască mereu.

De unde vine confuziunea și perplexitatea? Din aceea că de și se vede bine că e nevoie de o statuare generală și de și se vede că instanțele nu o pot face, totuși nu se renunță la pretențiunea de a rezolva totul, chiar când instanța este incompetentă *materiae*.

g) Dar în jurnal, în ultimul său considerant, se vede ultima consecință a principiului dusă la extrem, când se afirmă că instanțele judecătorești pot să nu țină seamă nici chiar de avizele consiliilor de disciplină, desigur rămase definitive la Curte.

Ast-fel s'ar putea ca Consiliul de disciplină și Curtea de apel să stabilească că avocatul nu este într'un caz de incompatibilitate și toate celelalte instanțe și chiar judele de ocol să-și păstreze libertatea de judecată.

De sigur, modul cum se înțelege plenitudinea jurisdicției forțează la această consecință, dar că ea conduce la o adevărată anarhie este iarăși vizibil.

Se afirmă că nici un text special nu ridică competența instanțelor. Rațiunea logică și principiile se lasă la o parte invocându-se numai lipsa textului.

Dar iată că există și un text, într'o lege specială a avocaților și anume art. 12 care, în al. 2 zice că, avocatul care se află într'un caz de incompatibilitate se va menține pe tablou cu arătarea incompatibilității. Acest art. și tot cap. III vorbește de modul cum Consiliul alcătuiește tabloul.

Și atunci, dacă consiliul este instanță specială

care alcătuiește tabloul, oare nu tot el este instanța specială care va menține pe avocat pe tablou și care va arăta incompatibilitatea?

Și această însărcinare specială a consiliului nu ridică oare dreptul particular a celorlalte instanțe de a arăta ele incompatibilitatea, de a amenda și modifica ele tabloul avocaților?

Ori, Consiliul când va face tabloul va trebui să țină seamă de părerile exprimate în incidente de toate instanțele din țara Românească și în dreptul numelui avocatului în tablou să pună mențiune că avocatul X poate profesa la Secția I, nu poate la a II, etc.

De asemeni art. 16 din legea avocaților ne arată că dacă avocatul a fost înscris în urma facerii tabloului el va putea pleda producând în justiție cartea sa de avocat. Oare acest articol nu arată că justiția are să inspecteze avocatului numai cartea sa de avocat, sau tabloul dacă figurează în el, iar nu și condițiunile dacă e român, comerciant sau funcționar?

h) Dar ceia ce înspăimântă pe magistrat este chestiunea cum să lasă eu, judecător, să pledeze în fața mea pe avocatul X, pe care eu îl știu că este funcționar și care, din eroare sau din hătărul colegilor din barou, a rămas trecut pe tablou fără mențiunea incompatibilității. E posibil oare o asemenea monstruozitate, poate justiția tolera un asemenea afront? Și fiindcă nu se poate tolera, mai bine intrăm în judecata unei materii incompetente și salvăm onoarea instanței.

Ar fi două soluțiuni:

1-a *Una de resemnare*: Judecătorul să nu se poată folosi de cunoștința sa personală, că avocatul e și funcționar, și limitându-se strict la rolul lui de judecător să dea cuvântul celui îndrăzneț din momentul ce nu are *proba legală* că el a pierdut exercițiul dreptului.

Această probă legală neputând fi de cât *mențiunea de incompatibilitate* trecută în tablou, sau *copia unei decizii* a Consiliului de disciplină declarându-l pe avocat incompetent.

De sigur, soluția este enervantă pentru judecător, dar este o soluțiune strict legală și nu este cel întâi caz în legile noastre.

Astfel, un alegător condamnat după facerea listelor definitive va putea veni să voteze, cu toate că fiind condamnat nu mai are dreptul și președintele biroului care poate fi chiar acel ce l'a condamnat nu-l va putea împiedica de la vot deși legea îl declară decăzut prin condamnățiune infamantă de la dreptul său de vot. Președintele are atât drept numai, să-l puie în vedere că se face pasibil de pedeapsă și să-l aresteze chiar, însă după ce a votat, căci numai votând s'a consumat delictul. Astfel, cetățeanul cu cartea lui de

alegător în mână și cu numele său figurând pe lista electorală poate veni să voteze desasperiind pe magistrat.

Și tot, astfel avocatul cu cartea sa de avocat în mână și cu numele său trecut în tablou va putea să vie să pledeze deși ar fi funcționar, atâta vreme cât instanța competentă n'a modificat tabloul făcându-i mențiunea de incompetență în urma unei decizii ce trebuie să rămâie definitivă.

2-a *A doua soluție* ar fi adoptarea procedurii ordinare, instanța înaintea căreia se ridică incidentul de necompetență cu profesia de avocat văzând că este un incident referitor la o materie în care este ea incompetentă a statui, se desesiizează de chestia d-lui avocat X și trimite referire despre acel incident autorității competente a-l tranșa, iar procesul se amână să merge înainte dacă poate fi apărut de altul.

Că aceasta ar putea conduce la abuzuri între avocați care și-ar ridica incidente pentru amânări de procese, nu e iarăși prea posibil, pentru că legea corpului prevede pedepse disciplinare care-i țin în frâu.

De sigur plenitudinea de jurisdicție nu se împacă cu asemenea soluție, dar oare instanța civilă nu trimite instanței penale falsul incident civil?

Tot astfel este o eroare afirmația jurnalului că legea corpului se ocupă de chestii administrative sau de onoare și nu și de dreptul de a fi avocat.

Legea organizează condițiunile de a fi avocat, și cele ale «exercițiului profesiei», așa se exprimă art. 1 din lege. În cât nu e exact nici cealaltă afirmație a jurnalului că legea corpului se ocupă numai de înscrieri pe tablou, privileghearea exercițiului având-o alte instanțe. Remarcăm că jurnalul contrazice decizia Curții de casație 371/89 S. I, Buletin p. 1011.

Tot astfel eronată mi se pare părerea jurnalului când zice că, în caz de incompatibilitate dreptul de a profesa se suspendă de drept. Chestiunea are mare importanță pentru actele făcute sau semnate de avocat, și dacă este evident că actele semnate de un avocat condamnat pentru pedepsele din art. ? (pedepse infamante) pot fi nule de drept și în trecut până la data condamnării; actele făcute de către un avocat găsit într'un caz de incompatibilitate nu se vor anula pe trecut, ci numai pe viitor din momentul ce incompatibilitatea s'a constatat și declarat de instanța competentă ce o face.

Aceste reflecții îmi sugerează chestiunea ridicată. E momentul ca autorii legii avocaților să-și spună părerea pe care nu au avut timpul să-și o spună la trecerea accelerată a proiectului prin Corpurile legiuitoare,

M. V. Mavrodin
Advocat, Brăila

INDIVIDUL

FAȚĂ DE

SOCIETATE ȘI STAT

«L'homme est né libre et partout il est dans les fers» — J. J. Rousseau «Contrat Social».

SUMAR: Cap. I Morala și dreptul
Cap. II Individul față de societate
Cap. III Individul față de stat.

(Urmare) (*)

CAP. III

După ce ne-am ocupat de raporturile dintre societate (sau mai exact: diverse cercuri sociale) și individ, în acelaș cadru restrîns, să ne ocupăm acum despre raporturile dintre acesta și stat (sau mai exact și: puterea conferită guvernanților).

Prima cestiune ce se naște este cea a «definițiunei» statului. În această privință d. Esmein zice: «L'Etat est la personification juridique d'une nation: c'est le sujet et le support de l'autorité publique»⁽²²⁾. Iar d. Gaston Jèze: «Statul nu este o persoană suverană. Statul este produsul istoric al unei diferențieri sociale între cei puternici și cei slabi într'o societate dată. Colectivitățile pe cari le calificăm Stat se caracterizează prin acest fapt că se observă la ele o diferențiere însemnată și durabilă între cei puternici și cei slabi. Distincțiunea între guvernanți, celei mai mari părți a puterii și guvernați, supuși acestei puteri, iată Statul»⁽²³⁾.

Noi împărtășim părerea că ceea-ce numim Stat este o ficțiune de origine contractuală creată pentru a face conviețuirea socială posibilă.

Statul este o ficțiune, o abstracțiune, reali nu sunt de cât indivizii și faptele lor, cum ar fi de ex. faptul convențiunei însăși, nu însă și ceea-ce această convențiune crează.

El este de origine contractuală în sensul că

⁽²²⁾ Esmein — «Droit constitutionnel», p. 1. (3 éd. Larose 1903).

⁽²³⁾ G. Jèze — «Principiile generale ale dr. administrativ» în «Revista de adm.», t. I, n. 11. Să se noteze că d. Jèze zice mai departe (n. 12): «Un guvernant este un individ investit în virtutea situațiunei sale sociale, cu o putere de fapt. Legea pozitivă poate foarte bine să constate această putere, să o organizeze, ea nu o poate crea»... «Alegătorii sunt guvernanții primari...». Dacă este așa, întrebăm pe d. Jèze: Dacă alegătorii sunt guvernanți cine sunt guvernați? Unde este diferențierea cea socială între cei puternici și cei slabi și cine sunt ei?

(*) Vezi *Curierul Judiciar*, No. 24 și 26 din 1907.

prin acord s'a convenit pentru utilitate practică, să se creeze pe lângă subiectele juridice cari 'și au originea în calitatea de om, un subiect juridic abstract de o durată ilimitată și agisind prin persoanele guvernanților. Actele acestora sunt realități incontestabile, puterea însă în baza căreia lucrează și pe care o numim Stat, este — după cum am mai spus o ficțiune, un rezultat abstract al unei convenții reale.

D. Esmein ne spune că Statul este titularul permanent și ideal al «suveranității» care la rândul ei este puterea superioară voinței individuale într'o societate de oameni, putere ce constituie în drept e națiune (opera și loc. citat).

Dar ce este această suveranitate alt-ceva decât o abstracțiune?

Mai întâi: Omul este dotat cu o libertate de acțiune, determinată—in parte—de cause cosmice și sociale. Dar nici legile cosmice, nici cele sociale nu formează singura causalitate a acțiunilor individului; acesta nu este un automat, el are, până la un grad oare-care, o libertate proprie, o personalitate volițională distinctă, ceea-ce explică că în împrejurări absolut identice, două persoane diferențiate ca intelect și temperament, lucrează diferit.

Și în al 2-lea rând: Dacă acestea sunt adevărate, dacă individul prin mijlocul conviețuirii sociale, în lupta pentru adoptarea la mediul cosmic, își mărește sorții de isbândă, nu este mai puțin adevărat că această conviețuire i-ar fi imposibilă, voința individuală i-ar fi cauza, dacă aceste ciocniri de voințe n'ar fi armonisate în lupta lor de către un regulator superior.

Cunoscând această necesitate și profitând de ocazia ce li se oferea, casta sacerdotală în negura vremilor apuse, s'a intitulat reglatoare prin voința zeilor, și dintr'o datorie primordială clădindu-și un drept a tiranizat popoarele până ce casta militară, prin arme, a detronat-o înlocuind-o.

Când însă această perioadă de inconștiență a popoarelor a început să apue, când individul s'a trezit din letargia seculară spre a-și reclama dreptul de ființă liberă, autoritatea monarhului absolut s'a spulberat ca un vis urât, iar pe ruinele ei s'a ridicat o invenție modernă «suveranitatea poporului».

Ce înseamnă ea? Înseamnă că un legiuitor—adesea incompetente și pătimas—a împărțit pe unii d'între cetățeni în câte-va colegii electorale—după un criteriū îngust—care să aleagă câțiva alți cetățeni chemați să decidă în majoritate despresul afacerilor generale ale Statului.

Până aci n'am văzut în ce consistă realitatea suveranității poporului. Știm că o forță naturală și reală se manifestă ca atare de la sine fără

ordinul unui legiuitor capricios; se întâmplă acelaș lucru și cu suveranitatea poporului? (24).

Dar acolo unde se află un monarh absolut, suveranitatea poporului, al cărei titular se zice că este Statul, unde este ea ascunsă? Și dacă ea nu există, pe ce se sprijină acel faimos Stat?

După noi suveranitatea poporului este una din multiplele formule convenționale, cari dacă nu reprezintă o realitate au cel puțin o formă pompoasă, iar Statul este o ficțiune, ca multe alte ficțiuni. Într'o societate basată pe un sistem complect de minciuni convenționale (25) nici nu putea să fie alt-fel.

În numele acestor creațiuni imaginare însă, se exercită o putere reală, și de modul cum ea este exercitată, depinde cea mai mare avuție a omului «libertatea».

Modul cum guvernanții trebuiesc să uzeze de această putere, depinde în primul rând de determinarea limitelor înăuntru cărora le este permis a lucra; ele depind de «scopul» care i se atribuie Statului.

În această privință «Platon» zicea că misiunea Statului este de a forma caracterele, de a face să se nască virtutea în sufletele cetățenilor și ca consecință, facultatea lui de a interveni în viața particulară (26).

«Aristot»: Scopul Statului este să asigure virtutea și fericirea indivizilor cari fac parte dintr'însul. (Dissescu).

«Héghel» (La philosophie de l'histoire) «C'est le but même de l'État de formuler d'une façon positive tout ce qu'il y a d'essentiel dans l'activité de l'homme et dans ses tendances. C'est l'intérêt absolu de la raison que ce tout moral soit réalisé, et c'est le mérite et la justification des fondateurs d'Etats... La dignité toute entière de l'être humain, la réalité au point de vue intellectuel et moral ne lui viennent que de l'État»...

Ce qui veut dire, commente Albert Regnard (L'Etat, son origine, son but), que la perfection de l'être humain se réalise dans l'Etat, qui est ainsi le but suprême, le fin de la nature humaine en son pleine épanouissement (27).

«Benjamin Constant»: «Cette liberté (la liberté individuelle) en effet est le but de toute association humaine...

(24) Vezi de asemeni și: De Barante—«La vie politique de M. Roger-Collard», t. II, p. 462, (2 éd.).

(25) Vezi de asemenea și: «Annales de l'assemblée nationale, t. XXXVI, p. 616 și urm. discursului Paul Cottin. După cum într'un mod admirabil a arătat Max Nordau în — «Les Mensonges conventionnels de notre civilisation». (Alcan).

(26) Dissescu și Dumitrescu — «Dreptul public Român», t. I, p. 77 (2 éd. 1903).

(27) B. Malon—«Le socialisme intégral» p. 357, 388, t. (Alcan)

Donnez aux dépositaires de l'autorité exécutive, la puissance d'attenter à la liberté individuelle et vous anéantissez toutes les garanties, qui sont la condition première et le but unique de la réunion des hommes sous l'empire des lois» (28).

«Spencer»: «Je dis que ces abus criants, cette impuissance de notre organisation sur tant de points, et dont on retrouve, les traces dans l'administration entière de la justice, appellent, plus que tant autre mal, un remède; je dis que la guérison s'accomplira à mesure que l'État, à l'intérieur, se réduira au rôle d'*administrateur de la justice*;... l'efficacité d'un appareil, d'une fonction, est en raison directe de leur spécialité; et, pour être spéciale, une fonction, comme un appareil, doit être limitée... le contrôle négatif doit être étendu et amélioré; le contrôle positif, amoindri, et ces deux changements ne vont pas l'un sans l'autre (29)».

La p. 193 zice: «Je devise les actes des organes gouvernants, tant dans l'individu que dans le corps politique, en deux classes: les actes régulateurs positifs et les actes régulateurs négatifs, les uns qui servent à stimuler et diriger, les autres simplement à contenir».

«Ahrens»: «Quand nous parlons du Droit, comme but fondamental de l'État, en concevant celui-ci comme étant par son essence l'État de Droit (Rechts-Staat), nous devons nous rappeler d'abord que le Droit n'a pas son dernier but en lui-même, mais dans la culture humaine. Il s'ensuit qu'il faut assigner à l'État à deux points de vue distincts un double but: un but immédiat, direct, celui du Droit, et un but indirect, mais final, consistant dans la culture sociale (30)».

«Esmein»: «Cet exercice (l'exercice par le souverain de l'autorité publique) tend à l'accomplissement des fonctions propres à l'État, qui sont essentiellement de garantir et de défendre la nation contre les attaques du dehors, de maintenir l'ordre à l'intérieur et d'y rendre à tous, la justice (31)». Și mai departe (p. 381). Les individus vivant qui les composent (les sociétés politiques) sont, au contraire des êtres qui ont le sentiment de la responsabilité morale et qui peuvent librement diriger leurs actes, sauf à voir leur effort se briser s'ils se heurtent à une force naturelle. En droit et en raison, c'est dans leur seul intérêt que fonctionne la société politique. Mais le pre-

mier intérêt et le premier droit de l'individu, c'est de pouvoir librement développer les facultés propres; et le meilleur moyen pour assurer ce développement, c'est de permettre à l'individu de le diriger lui-même, spontanément, et à sa guise, à ses risques et périls, tant qu'il n'entamera pas le droit égal d'autrui».

«Lapie»: «Ce n'est ni pour servir l'État, ni, pour me servir moi-même, que j'entre dans la vie politique, c'est pour que les relations qui m'unissent aux autres hommes soient réglées par la justice. L'idéal de l'État, ce n'est ni la cité ni le citoyen, c'est la justice intercivique (32)».

«Tanon»: «C'est la vie sociale, prise dans sa totalité, qui est, à la fois l'origine et la fin de l'État du Droit (33)».

«D. Disescu»: «Adevărata soluțiune o găsim formulată de Bluntschli, în cuvintele următoare: Statul e și mijloc și scop. E mijloc, întru cât el e făcut să protejeze libertatea privată și să concure la binele celor mai mulți. Este scop, întru cât Statul se confundă cu binele public pe care toți îl dorim și întru cât libertatea și binele individual pot fi une-ori sacrificate în interesul public pe câmpul de luptă sau aiurea (34)».

Intru cât ne privește, părerea pe care o împărtășim, este că puterea conferită guvernanților trebuie să se mărginească a reglementa raporturile juridice între cetățeni în așa fel în cât să favorizeze cea mai deplină libertate individuală compatibilă cu statica socială. «L'oeuvre d'un gouvernement—zice Cazelles —, c'est d'assurer l'inviolabilité de la loi de l'égalité dans la liberté, il n'a point à chercher les voies par où les citoyens peuvent se procurer le bonheur, ni à les y conduire (35)». Rolul guvernanților să se mărginească la atât, tot ce va trece peste această limită este neligitim, este arbitrar, fericirea popoarelor nu intră în competența lor. Căci, după cum foarte bine observă d. Goblot «Tous les despotismes sous lesquels l'humanité a gémi, théocratie, inquisition, monarchie absolue, jacobinisme révolutionnaire, ont eu pour but, de faire le bonheur des hommes (34)».

Tiberiu Constant

Advocat, Brăila

(28) B. Constant—«Oeuvres politiques», p. 181, 182 (Charpentier 1874).

(29) H. Spencer—«Essais de politique», p. 221 (3 éd. Alcan).

(30) H. Ahrens—«La philosophie du Droit», t. II, p. 331, 332 (6 éd. Leipzig).

(31) Esmein—«Droit Constitutionnel», p. 13.

(32) P. Lapie—«La justice par l'Etat», p. 45 (Alcan).

(33) L. Tanon—«L'évolution du Droit et la conscience sociale», p. 180 (2 éd. Alcan).

(34) Disescu—«Op. cit.», t. I, p. 173.

(35) H. Spencer—«Les premiers principes» Introduction, p. LXXII—LXXIII.

(36) Goblot—«Justice et Liberté», p. 59, 60. (Alcan).